

Nr 395.

Av herr **Gustafsson** i Skellefteå m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till Civilförsvaret: Engångsanskaffning av materiel.

Kungl. Maj:t har i årets statsverksproposition under elfte huvudtiteln hemställt om ett anslag på två miljoner kronor till inköp av nya folkgasmasker att användas för utbyte av resterande äldre gasmasker. 1953 års civilförvarsutredning har tillstyrkt ett sådant anslag med motiveringen, att enligt utredningens mening den hittills följda omsättningen och nyanskaffningen av folkgasmasker icke bör avbrytas. Samtidigt betonar emellertid utredningen, att den icke ännu tagit slutlig ställning till frågan om i vilken utsträckning civilbefolkningen bör förses med sådana gasmasker. Redan av detta uttalande torde framgå, att den moderna utvecklingen skapat problem, som gjort även utredningen tveksam om gasmaskens framtida värde. För vår del finner vi utredningens uttalande närmast tala för återhållsamhet med inköp av nya gasmasker av nuvarande konstruktion intill dess civilförvarsutredningen kommit till klarhet, huruvida man rimligen bör fortsätta med hittillsvarande gasskyddsmaterial eller icke.

De betydande verkningar, som användningen av stridsgaser åstadkom i första världskriget ledde till den förmodan att gaskriget skulle i ett kommande krig få ökad betydelse. Icke förty tog ingen av parterna under andra världskriget någon enda gång stridsgaser i bruk. Skälet härtill var uppenbarligen bland annat att skyddsmedlen mot stridsgaser under mellanåren effektivt utvecklats och kommit att ingå i alla länders stående försvarsutrustning. En annan och måhända än väsentligare orsak var rädslan för de risker, som skulle komma att hota även den part, som först tillgrep gaskrig.

Såväl under andra världskriget som under åren sedan fredsslutet har emellertid överallt i världen fortsatt experiment pågått för att skaffa nya kemiska stridsmedel. Resultatet har tyvärr blivit alltför framgångsrikt. Av de nya stridsgaserna kan särskilt nämnas de s. k. nervgaserna, vars verkningar av allt att döma är så förödande, att de i väsentlig grad torde ha gjort de gamla stridsgaserna omoderna. Det måste betecknas såsom mycket tveksamt om dessa äldre stridsgaser — i varje fall de som angriper andningsorganen och för vilka gasmasken utgör ett fullgott andningsskydd — någonsin mer kan komma till praktiskt bruk. Nervgaserna passerar in i kroppen genom huden och deras genomträngningsförmåga är så stor, att verkningsfullt skydd för allmänheten för närvarande knappast torde finnas. Gasmaskerna lämnar i fråga om dessa gaser icke annat än ett kortvarigt skydd för ansiktet.

Även utvecklingen av andra stridsmedel, ej minst de biologiska, gör det sannolikt att gasmasken i framtiden icke kommer att utgöra något skydd av större betydelse. Skulle fortsatta forskningar ge vid handen, att gasmasken alltjämt är av så stort värde, att den bör bibehållas som allmänt skydd för civilbefolkningen, är det väl sannolikt, att den kommer att underkastas sådana förbättringar, att den i större utsträckning än för närvarande svarar mot moderna krav. Prövning av hithörande spörsmål torde ingå i de uppdrag, som 1953 års civilförsvarsutredning har sig ålagda. I avvaktan på resultatet av denna utredning, synes det oss lämpligt, att ingen större förnyelse sker av lagret av folkgasmasker.

Under hänvisning till vad som ovan anförts och med erinran om att vårt yrkande innebär en nedskärning av ifrågavarande anslag med 2 miljoner kronor hemställes,

att riksdagen till *Engångsanskaffning av materiel* för budgetåret 1954/55 måtte under elfte huvudtiteln anvisa ett med 2 miljoner kronor reducerat reservationsanslag av 5 700 000 kronor.

Stockholm den 27 januari 1954.

Henning Gustafsson
i Skellefteå.

Gustav Boija.

A. Widén.

Nr 396.

Av herrar **Svensson** i Vä och **Carlsson** i Bakeröd, om införande av ett premiesystem för arkitekter och byggnadstekniker i syfte att förbilliga kostnaderna för uppförande av offentliga byggnader.

(Lika lydande med motion i Första kammaren, nr 289.)

Stockholm den 27 januari 1954.

Gustaf Svensson
i Vä.

C. O. Carlsson
i Bakeröd.
